

Gwaith y Pwyllgor Theatr

1. Swyddogion y pwyllgor fydd yn arwain ar y gwaith a'r trafodaethau, sef:

- **CADEIRYDD:** Dyletswydd y Cadeirydd yw arwain ac ysbrydoli'r aelodau wrth gadeirio'r pwyllgorau yn effeithlon, gan gynrychioli barn y pwyllgor yn y Pwyllgor Gwaith.
- **YSGRIFENNYDD:** Prif swyddogaeth yr Ysgrifennydd yw cofnodi yn gywir a threfnus ac mewn Cymraeg graenus, gan anfon copi o'r cofnodion at y Trefnydd drwy e-bost o fewn tri diwrnod ar ôl y cyfarfod.

Bydd y Cadeirydd yn dod yn aelod o Bwyllgor Gwaith yr Eisteddfod, a gofynnir i'r Ysgrifennydd fynychu yn ei h/absenoldeb. Yn ogystal â hyn, bydd y 2 swyddog yn dod yn aelod o'r Panel Canolog Theatr dros gyfnod yr Eisteddfod.

2. Rheolau Sefydlog – cyn gwneud dim arall, mae angen eu darllen a'u derbyn yn swyddogol fel pwyllgor.

3. Dewis Testunau

Mae'r adran Theatr yn rhannu'n ddwy adran yn naturiol - cyfansoddi ac actio. Nifer y cystadlaethau yn yr adran theatr yn uchafswm o 12 - gan gynnwys Gwobr Richard Burton, Y Fedal Ddrama a gwobrau i'r actor a chynhyrhydd gorau'r cwmnïau amatur. Yn ychwanegol at y rhain mae angen cofio am y gystadleuaeth Perfformiad Gwreiddiol sydd yn cael ei gynnal gyda phwyllgorau eraill sef Cerdd Dant, Gwerin, Dawns a Llefaru.

Canllawiau dewis testunau:

Yn y tabl sydd wedi'w greu ar gyfer dewis testunau yr adran, a gwelir fod nodiadau syml wedi'w nodi ar gyfer y cystadlaethau gwahanol, gydag esiampl o'r dewis mwyaf diweddaraf mewn rhai achosion. Gweler isod nodiadau pellach ar gyfer rhai o'r testunau:

Actio Drama neu waith dyfeisiedig - cynhelir rhagbrofion rhanbarthol cyn canol Mai ac yna gwahoddir hyd at 5 cwmni i ddod i berfformio yn yr Eisteddfod. Awgrymir o ran cysondeb bod o leiaf un o'r beirniad yn beirniadu yn y rownd derfynol yn ogystal â'r rhagbrofion.

Perfformiad Gwreiddiol - (cystadleuaeth yn y Theatr) angen dewis thema ar y cyd â'r pwyllgorau Gwerin, Cerdd Dant, Dawns a Llefaru – y Pwyllgor Diwylliannol i benderfynu yn derfynol

Y Fedal Ddrama - Mae'r Fedal i'w rhoi am gyfansoddi drama lwyfan neu sgript o ddrama heb unrhyw gyfyngiad o ran hyd gan roddi ystyriaeth i addewid a photensial yn y gwaith. Fel arfer trefnir beirniad y fedal gan y Theatr Genedlaethol, gyda'r Is Bwyllgor yn enwi un.

Trosi i'r Gymraeg – angen dewis 2 neu 3 drama

Cyfansoddi arall – hyd at 3 o ddewis y pwyllgor

4. Dewis Beirniaid

Bydd angen meddwl am restr ddigon hir er mwyn cael digon o enwau wrth gefn.

Defnyddir 3 beirniad ar gyfer y cystadlaethau isod:

- Y Fedal Ddrama (gan y Theatr Genedlaethol y arferol)

Defnyddir dau feirniad ar gyfer y cystadlaethau canlynol:

- Gwobr Richard Burton
- Actio Drama fer agored
- Deialog a Monolog/Monolog

A defnyddir 1 beirniad ar gyfer y canlynol:

- Cyfansoddi Drama (i rai dan 25 oed)
- Trosi Drama i'r Gymraeg
- Cyfansoddi Monolog
- Cyfansoddi eraill

Wrth gynnig beirniaid a wnewch chi plis sicrhau eich bod yn manylu ar bwy y union yw'r personau (i osgoi unrhyw gamddealltwriaeth).

Mae angen cofio bod hi'n ofynnol i'r beirniaid draddodi mewn rhai achosion, ac felly rhaid cael digon o rai â medr wneud hynny yn y Gymraeg heb dynnu sylw atynt eu hunain. Eto peidio bod yn rhy lleol neu'n fympwyol a chadw oddi wrth rhai sydd wedi gwneud yn ddiweddar e.e. yn y ddwy flynedd cyn yr Eisteddfod, ac efallai y dylid cael cydbwysedd rhwng y de a'r gogledd ac os yn bosib rhwng merched a dynion. Ar ddiwedd y dydd yr hyn sydd ei angen arnom yw'r beirniaid gorau. (Gweler y ddogfen 'Beirniaid Diweddar')

Rhaid peidio bod yn rhy leol neu blwyfol wrth ddewis testunau, beirniaid a telynorion - mae angen digon o amrywiaeth. Mae'n bosib rhoi rhai testunau sydd gyda blas lleol neu gysylltiadau lleol o ran beirdd, gosodwyr, enwogion neu leoedd, ond mae angen cadw mewn cof mai Eisteddfod Genedlaethol yw hon sy'n ymweld â'r ardal leol. Mae angen darnau sy'n apelio at gystadleuwyr, hyfforddwyr a hefyd cynulleidfa eang. Mae'r dewis o ddarnau yn hollbwysig er mwyn sicrhau denu'r cystadleuwyr pybyr yn ogystal â rhai newydd – cofiwch ei bod hi'n haws annog rhai i gystadlu gyda darnau apelgar da.

Bydd angen gofalu nad yw barn unigolyn/ion yn llywio barn y pwyllgor - mae wedi digwydd sawl tro yn y gorffennol! Mae angen meddwl am yr hen a'r newydd o ran y geiriau yn ogystal â'r ceinciau. Hefyd dylid meddwl a chadw mewn cof hyd pob darn prawf, gan y bydd rhain angen cael eu hamseru cyn creu amserlen rhagbrofion a chystadlaethau'r Pafiliwn.

COFIWCH NA FYDDWN YN CYSYLLTU Â'R BEIRNIAID HYD NES Y BYDD Y PWYLLGOR DIWYLLIANNOL WEDI DERBYN Y TESTUNAU – YN AMLWG FELLY MAE POB ELFEN O'R GWAITH TESTUNAU YN GWBL GYFRINACHOL.

Y gwaith uchod i'w wneud yn ystod y cyfarfod cyntaf fel bo'r testunau yn cael eu paratoi i'w cyflwyno i'r Panel Canolog mewn cyfarfod ar y cyd **Sad 25 o Ionawr 2020**. Rhaid gwneud unrhyw newidiadau ar y diwrnod hwnnw fel bod modd eu cyflwyno yn derfynol i Bwyllgor Diwylliannol yr Eisteddfod ym Mis Mawrth 2020. Bydd gan y swyddfa lawer o waith wedyn i gael popeth yn barod ar gyfer eu hargraffu erbyn diwrnod Cyhoeddi'r Eisteddfod.

5. Gwobrau

Bydd angen i'r pwyllgor annog pobl i roi gwobrau. Rhaid cyfeirio pob cais am wobwr i'r Pennaeth Gweithredu Cymunedol, Alwyn Roberts (Gweler y gwybodaeth cyswllt isod) â maint y wobwr a gynhigir. Bydd Swyddfa'r Eisteddfod wedyn yn cysylltu â'r person dan sylw i drafod y mater. Cofiwch fod pob gwerth ariannol unrhyw wobwr yn gallu cael ei glustnodi yn erbyn targed ardal arbennig os yw'r rhoddwr yn dymuno.

6. Amseru darnau prawf

Fel y cyfeiriwyd ato, bydd angen **amseru pob darn prawf** er mwyn cael y wybodaeth angenrheidiol i gynhyrchu'r rhaglen llwyfan - fel rheol gofynnir yn garedig i Gadeirydd (gyda help y swyddogion/pwyllgor) wneud hyn erbyn **diwedd Ebrill** cyn yr Eisteddfod ei hun.

7. Amserlen Theatr a Theatr Stryd

Unwaith i'r testunau gael eu derbyn yn swyddogol, bydd angen dechrau meddwl am syniadau ar gyfer gweithgareddau/sesiynau Theatr a Theatr Stryd. Mae'r Pentref Drama'n ardal sydd wedi datblygu'n sylweddol dros y blynyddoedd diwethaf, ac erbyn hyn, mae'n ardal fyrlymus a chreadigol. Ond nid yw gweithgaredd Theatr wedi ei gyfyngu ar gyfer yr ardal yma yn unig, gydag amserlen Theatr Stryd yn cynnig perfformiadau amrywiol ar draws y Maes. Dylid anelu i greu amserlen sy'n cynnwys sesiynau sy'n unigryw i'r Eisteddfod, gan amserlennu sesiynau byrffyr, sgysiau gan ddatblygu'r elfen o Theatr Stryd. Mae partneriaeth gref wedi ei greu dros y blynyddoedd gyda nifer o gwmnïoedd proffesiynol yn Nghymru, a'r nod yw parhau a datblygu'r holl bartneriaethau hyn drwy gynnig platfform i waith mewn datblygiad ynghyd a gwaith newydd ar draws y Maes. Mae'r elfen Theatr Stryd hefyd yn rhywbeth sydd yn cael ei ddatblygu'n flynyddol, ac wedi profi'n boblogaidd

iawn gyda chynulleidfa gyfredol yr Eisteddfod, a gydag ymchwil diweddar yn dangos ei fod yn ffordd dda o ymgysylltu gyda chynulleidfa newydd.

Mae yna alw am gynyrchiadau amatur a phroffesiynol o safon uchel fel rhan o'r arlwy drama'n flynyddol. Mae cynnwys dramâu i blant a phobol ifanc hefyd yn rhan o strategaeth artistig yr Eisteddfod. Braf hefyd yw cynnwys elfen leol fel rhan o'r amserlen er mwyn rhoi stamp ardal yr Eisteddfod ar yr arlwy.

Mae'r gynulleidfa'n cynnwys pobl nad ydynt yn mynychu gweithgareddau drama'n ystod y flwyddyn, ac mae cynnig amrywiaeth yn yr amserlen yn sicr yn rhywbeth sy'n apelio. Mae'r Eisteddfod hefyd yn lwyfan i gwmnïau ddod i lansio cynhyrchiad drwy berfformiad byr neu ddarlleniad ar y Maes, ac mae hyn yn sail gadarn i farchnata sioe cyn mynd ar daith. Mae'r Pentref Drama yn ffenest siop i fyd y theatr yng Nghymru, a dylid anelu i greu amserlen amrywiol, hygyrch a chynhwysol sydd yn adlewyrchu hyn.

Bydd Sioned Edwards, Dirprwy Bennaeth Artistig yn arwain ar waith y Pwyllgor Theatr, ac yn cydweithio gyda'r pwyllgor ar y gwaith o greu'r amserlen. Bydd angen i'r amserlen fod yn ei le erbyn diwedd Mawrth 2021, gyda sgerbwd ohono ar gael i'w gyflwyno cyn hynny i'r panel drama yn Ionawr 2021.

8. Swyddogaethau adeg yr ŵyl

Un o'r prif ofynion yn ystod yr wythnos fydd gwirfoddoli i redeg y rhagbrofion / a stiwardio'r adeiladau. Byddwn yn gofyn i **un swyddog o'ch pwyllgor** i ymuno â'r is-bwyllgor Gwirfoddoli a fydd yn cyfarfod yn y misoedd yn arwain at yr Eisteddfod. Bydd y cynrychiolydd yn dod nôl at y pwyllgor i helpu ar y gwaith o ganfod pŵl o wirfoddolwyr ar gyfer eu hamserlennu (Ysgrifennydd Rhagbrawf, Arweinydd Llwyfan y Rhagbrofion a Stiwardiaid – bydd dogfennau yn nodi rôl pob un ar gael yn y man).

9. Swyddogaethau eraill

Gall y pwyllgor hefyd drafod ffyrdd o waddol – o ran y rhwydweithiau a digwyddiadau cymunedol posib mwyn parhau i ymgysylltu i'r dyfodol.

Sioned Edwards – Dirprwy Bennaeth Artistig: sioned@eisteddfod.org.uk (arlwy artistig)

Swyddfa'r Eisteddfod, 40 Parc Ty Glas, Llanisien, Caerdydd, CF14 5DU / 0845 409 0300

Elen Huws Elis - Trefnydd a Phennaeth Artistig: elen@eisteddfod.org.uk (cystadlaethau ac arlwy artistig)

Alwyn Roberts - Pennaeth Gweithredu Cymunedol: alwyn@eisteddfod.org.uk (gwobrau/gwirfoddolwyr)

Lois Jones – Swyddog Cystadlaethau: lois@eisteddfod.org.uk (cystadlaethau)

Swyddfa'r Eisteddfod, Uned 15 Parc Busnes yr Wyddgrug, Yr Wyddgrug, Sir y Fflint, CH7 1XP / 0845 409 0400